

Příliš tichá společnost

Tricet pět let rovnám knihy v klášterní knihovně a je to moje láska. Ale ne jediná.

Klášterní knihovnu jsem za tu dobu skoro neopustil; kdo by si pamatoval jen starou knihovnu z doby, kdy stála první Bariéra, mohl by se divit, že se uzavírám do takové malé kobky. Od té doby se však mnohé změnilo – knihovní budova se rozrostla do šíře: až ke skále; výše: snad do poloviny kostelní věže; ale také hloubi: až ke hladině jezera. Od Nordmarského kláštera až po Bakarešský chám není hlubší studnice moudrosti – a není to už krátká doba, co jsem byl pověřen jejím řízením.

Celá tato budova, napěchovaná cennými spisy, spadá pode mň. Máme tu knihy náboženské: Innosovi je věnována celá půda, Adannos dostal polovinu přízemí a Beliarovi připadla komůrka v nejnižším patře sklepení, kde vůbec skladujeme knihy. Pak filosofie – ta dostala první patro, kde je fyzika – k ní řadím i zeměpis a lékařství, metafyzika je řazena v regálech za nimi; druhé patro pak náleží logice, ontologii, teorii poznání a etice. Máme tu spisy historické: souborná díla skrývá přízemí, anály pak nejvyšší knižní patro. Dále pak tu jsou literatury všech národů, první sklepní patro má nordmarská a varantská literatura; o poschodí níže skladujeme myrtanskou literaturu a jeden regál – na ten jsem zvláště hrdý, protože vznikl na můj pokyn – je věnován literatuře skřetů; a nižší patro je naplněno veškerou známou poezií. A máme i další věci. Nadzemní patra mají regály postavené kolem obvodu místností, vprostřed stojí židle, stoly a pulpity – tedy vše, co potřebují mladí novicové, ale i hosté z celého ostrova, pro klidné studium. Podzemní patra jsou jiná, regály s knihami též stojí po obvodě, ale kousek od nich už je zábradlí a za ním prázdno: podobně jako v knihovně v Nordmaru. Mezi regály stojí ve zdi vchody do komor s knihami, ale především se stolem a židlí. Všude kolem jsou větrací šachty: chrání před vlhnutím a plísní. V několika nejnižších patrech se knihy neskladují – je to opatření kvůli povodním. Jsou tam ale jiné zajímavé věci, například sudy s vínem. Nahoře nad dírou visí ohromný lustr, když na něm rozsvítíme všechny svíce, tak se i naslzlé dlaždice u dna zalesknou. Tam dolů jsem také dal vsadit východové dveře, za nimi je malé molo a u něj člun.

Znám svou knihovnu dobře, zvláště sklepení mám rád, koneckonců, je tu i můj pokoj: přímo na patře s poezií, to abych k ní měl blízko. Takové privilegium nemá nikdo další, jen já mohu v knihovně bydlet. Vím tu o nejedné skryté místnosti či chodbě za tím či oním regálem. Vřak jsem tu také několik tajnůstek postavil sám. Nikdo jiný neví tolik, kolik vím já, ani moji nejstarší spolupracovníci (beztak všichni mladší než já), ba řekl bych, že nevědí vůbec nic. Jsou to také knihovníci, co od nich čekat? Celé dny čtou z knih (místo aby je poctivě rovnali do regálů), a když spolu promluví, je to snad jenom kvůli tomu, aby si řekli, jak milují čtení. Já mám čtení také rád, miluji svoji knihovnu a každý její svazek, ale můj vztah k tomu je, řekl bych, uctivý. Kdežto to, co ukazují oni, to je modlářství. A já nesnáším modlářství. Alespoň jsou tiří. Jsou mojí příliš tichou společností.

Večer jsem zakončoval rutinu. Čtenáři odešli a knihovníci jakbysmet. Vyšel jsem na půdu pozhasínat svícny: Innos má sice oheň rád, ale jeho knihy nikoliv. Můj předchůdce jednou zapomněl na noc zhasnout. Průvan převrhl jeden svícen a ten spadl nešťastně na knihu. Veliká

škoda. Já bych nic takového nedopustil, blaho knihovny mi leží na srdci a myslím si, že je to na mé práci vidět.

Pozhasínal jsem vše nad zemí a šel do podzemí. Stoupnul jsem si na štafle a rozžehl svíce na lustru, chopil se pochodně a pochodoval dolů do svého pokoje. Mé kroky bubnovaly s kapkami vody v ozvěně, ale má louč nelibě prskala v průvanu. Ve svém pokoji jsem udržoval teplo: vlastně jen proto jsem tam zamykal dveře, nebál jsem se, že by mě kdo mohl okrást. Své nejcennější poklady jsem stejně schoval daleko lépe. Též jsem se snažil si tam uchovat pohodlí, postel byla měkká, svíce mi hořely pouze v lucernách, na podlaze ležel koberec...

Vzal jsem z tajné přihrádky ve skříni kožené rukavice, měšec zlatých mincí a šel dolů ke vchodu u jezera. Za dveřmi na mole už stál mladý lovec Leon, po jedné ruce maje svůj člun, můj pak po druhé.

„Dneska je ta srna nějak malá!“ řekl jsem mu.

„Já se omlouvám, Jane,“ odpověděl mi on. „Bariéra zase stojí a stejně jako před tolika lety je až moc snadné se pod ni dostat. Když už bych tam měl jít, přišlo by mi hloupé, kdyby to mělo být za pytlacení. Ale připomíná mi to, že budu muset chtít více peněz, co ten váš opat vyvolal Bariéru, výdaje mi zatraceně rostou!“

„Dobře, kolik budeš chtít?“

„Asi tak o polovinu víc než dáváš teď. Půjde to?“

„Tedy, bude muset. Co mi zbývá? Nechceš se zastavit na víno? Aspoň bys mi pomohl s tou srnou.“

„No dobře, když chceš. Ale nesmíme to přehnat jako posledně, nechci se zase cvaknout opilej, až popluju zpátky.“

„Ty jsi to měl ještě dobré. Ty ses nechal odtáhnout na břeh. Já chudák tě musel zachraňovat. A to víš, že už jsem starší a choulostivější, zatímco voda u nás v jezeře je rok od roku chladnější. Dva týdny jsem pak ležel v posteli!“

Nesli jsme spolu srnu, bylo to tak lepší, než kdybych ji musel táhnout po té zatuchlé zemi (asi bude vhodné přikázat někomu z tiché společnosti, aby to tu vydrhnul). Došli jsme až k tajné cihličce ve stěně. Stiskl jsem ji a tajné dveře se přede mnou otevřely, a hned mě objal horký závan, po děsivém sípotu mi před obličejem klaply dvě řady ostrých zubů.

Třicet pět let chovám v útrokách klášterní knihovny rudého draka a to je moje největší láska.

Je to pořád mládě, draci rostou hrozně pomalu a samozřejmě žijí velmi dlouho. Až můj Ferda bude dospělý, já budu asi třikrát mrtvý. Nevím, komu toho svého drobka svěřím, až budu umírat, trochu mě mrzí, že nemám děti (ale mít je, neměl bych draka). Snad Leon by ho mohl chtít, ale ten bude zase tou dobou takový děda, jako jsem teď já, a třeba bude chtít klidné stáří.

„Klid, Ferdíku, no tak! Takhle se chovat nebudeš, co jsem ti říkal!?“ pokáral jsem svého dráčka, ale příliš to nezabíralo. Pořád máchal divoce křídly a užuž to vypadalo, že se vznese do vzduchu. Samozřejmě se mu to nepovedlo, je to pořád děťátko. „Ferdíku, neseme ti večeri!“

Moje dráče se poněkud uklidnilo, složilo křídla, zato začalo prudce hýbat hlavou na dlouhém krku a hlasitě čenichat. Když mu Leon předhodil masíčko, radostí a vděkem zamručelo a pustilo se do jídla.

Ferda byl krásně rudý. Když mu stékala po šupinách krev od zubů, sotva by šlo poznat, že to je krev, člověk by jen řekl, že se mu šupiny ještě roztomileji lesknou. A ty šupiny pořád ještě nejsou ostré, jsou zaoblené a měkké. Totéž platí o zbytku jeho těla, hlavu roztomilou docela jak kotě. Jen ty jeho zuby mohou nahánět hrůzu, protože veliký také pořád moc není: já mu, když natáhne krk, koukám do očí, ale Leon ho má jen kousek nad pas.

Ferda se u mě nemá špatně: prostředí kde žije, mu vyhovuje, draci většinu dní tráví schovaní v jeskyních. Ale to moje dráče tedy dostalo pěkně velikou jeskyni, může se v ní naplno rozeběhnout a svoji rychlost notnou chvíli držet než přijde zed'. Dávám mu tam někdy nějaké prázdné sudy od vína, občas se mi podaří nějaký tajně vzít. Samozřejmě mu je půjčuju jenom na noc, během dne by s nimi nadělal hluku, který by jistě upozornil čtenáře i mou tichou společnost. A to by byl průšvih!

A tak jsme tam ty prázdné sudy Ferdíkovi přivalili a zavřeli ho. Pořád ještě jedl srnu. Sobě jsme pak vzali sud zpola plný a odešli do pokoje. Nalil jsem nám vína do sklenic z klášterní sklárny, posadili jsme se a dali do řeči.

„Poslyš, Jane,“ začal Leon, „je mi dost líto, že po tobě musím chtít tolik peněz. Kdybych...“

„Nech to být,“ povídám mu já, „něco opatrně sundám knihovníkům z platu, něco se ušetří, když budu kupovat méně knih, beztak jich už máme dost, něco si odtrhnu od úst. Možná bych ti mohl někdy dodat sud vína, myslím si, že klášterní červené je lepší než pastevecké bílé, ne?“

„To tedy je!“ zahalekal Leon, a aby to dokázal, dopřál si hlubokého doušku. „Hele a nebojíš se, že by ti na to mohli přijít?“

Já se rozesmál. „Na co, prosímtě? Nevím, na co?“ Napil jsem se. Trochu divoce, víno mi vystříklo ze sklenice a pobryndalo kutanu. Ze spodu k nám doléhalo rámusení sudů.

„Já nevím, třeba na to, že šidíš knihovnu, abys tu mohl chovat draka?“

„Ale prosímtě. Už třicet pět let tu pracuju a žádné mé tajemství nikdo nikdy neodhalil.“

A tak jsme obraceli jednu sklenici za druhou a už to začínalo vypadat tak, že bychom mohli Ferdovi dovalit další prázdný sud. Leon trval na to, že odpluje, já mu namítal, že to nemá smysl, že může klidně přespát. On na to zas, že si půjčí můj člun, ten že je stabilnější než ten jeho. Já zase, že mu ustelu a sám si půjdu lehnout k Ferdovi. Nakonec jsem ho přesvědčil, ale pravděpodobně to bylo jen díky tomu, že jsem byl starší a vínem protřelejší.

Uložil jsem Leona do své postele a šel za Ferdou. Ten už také spal – je až neuvěřitelné, kolik toho malá dráčka naspí. Odvalil jsem prázdné sudy zpět do skladu tak rychle, jak mi to jen opilost dovolila a pak se vrátil k Ferdovi, ležel ve svém pelechu, který jsem mu udělal ze sena a natrhaných stránek vyřazených knih: dlouho mi trvalo, než jsem ho naučil, že svůj pelíšek nemá podpalovat ohněm; má to těžké, ještě se nenaučil svůj vnitřní oheň plně ovládat. Ted' mě ovšem příjemně hřál, když jsem položil tvář na jeho břicho a on si mě obtočil ocasem.

„Mám to s tebou ale boj, Ferdo,“ řekl jsem mu. „Ted' budu muset zase vymyslet, jak lépe ošidit své podřízené. Ale jinak se nám žije krásně, že ano?“ Ferda souhlasně zabručel.

Ráno mě probudilo bušení na hlavní knihovnické dveře. Musel jsem hrozně zaspát. Ferda již bděl a pobíhal po místnosti a pokoušel se vzlétnout. Další zabušení. Okamžitě jsem byl na nohou, „Zůstaň tady,“ zavolal na Ferdu a běžel do svého pokoje a probudil Leona. Vypadal hrozně, ale donutil jsem ho vstát a obléci se. Pak jsem s ním hnal ke dveřím a k molu, rozloučil se s ním, dveře zavřel, ale s klíčem si nedělal hlavu, stejně hned poběžím zpátky. Letěl jsem nahoru do přízemní haly, abych odemkl knihovnu a vpustil tichou společnost se čtenáři. Za zády jsem slyšel Leona zvracet, před sebou bušit netrpělivé lidi na vrata. Ale podle všeho jsem se nakonec nezpозdil až tolik. Čekali jen moji knihovníci, pár čtenářů a... opat!?

Vpouštěl jsem je dál a trousil mezi rty omluvy za zpoždění. Všichni mi podezíravě hleděli na skvrnu od vína na kutaně. Bylo to hloupé.

„Nezapomněl jste přeci, že se bude brzy volit správce knihovny?“ procedil mezi zuby starý doktor Opolos.

Nezapomněl, ale vždyť tu už pracuju třicet pět let, kdo by mohl chtít mi brát moje místo?

„Inu, není to tu nic moc,“ prohlásil opat dost nahlas, aby ho všichni slyšeli. „Pozdě se tu otvírá, knihy jsou špatně seřazené a správce nasává. Ale což, dal jsem dohromady celý klášter a celý ostrov, nevidím důvod, proč bych si neměl poradit s knihovnou!“

To byl zjevný útok na mou osobu, musel jsem se bránit! Vyjma dneška totiž byla knihovna vždy otevřena zavčasu a já byl čilý a důstojně oblečený. A nebyl jsem si vědom, že by byly v regálech špatně seřazené knihy. Ledaže by někdo z mé tiché společnosti...

„Ale pane opate, správce knihovny jsem přeci já.“

„Zatím jste. Ale nevím, na jak dlouho s tím, jak bolestně podhodnocujete své pracovníky – není pak divu, že máte tak špatně seřazené knihy. Já si myslím, že knihovnická práce si zaslouží vyššího ocenění, jakož i fondy, které spravujete. A vůbec – děje se tu spousta věcí, které potřebují prošetření: zejména ve sklepení, kam se většina čtenářů a knihovníků bojí vejít, zatímco vy, pane správce, to tam až zvráceným způsobem milujete. A i starší případy zůstávají podezřele nedořešené, například ten s požárem na půdě. S tím se musí něco udělat – přátelé, budu se ucházet o vaše hlasy pro místo správce knihovny!“

Pukal jsem vzteky, když jsem poslouchal jeho slova, ale musel jsem zachovat klidnou tvář, všichni kolem mě sledovali. Chtěl jsem se bránit, ale jak? Já nemohl slíbit, že zvýším své

tiché společnosti odměny a čtenářům jsem zase nemohl nabídnout širší fond. Nasupeně jsem hleděl na opata a hledal slova, když se ozval z vrchních pater děsivý rámus.

„Ale, pane správce,“ usmál se opat, „zdá se, že tu máte nějaké problémy.“

Beze slov jsem vyběhl nahoru – první a druhé patro vypadaly v pořádku. Hluk ale přišel z půdy: nějaký muž, poznal jsem v něm jednoho ze čtenářů, které jsem před chvílí vpustil dovnitř, musel nějak svrhnout na zem celý regál s knihami. Vypadal jako zbohatlík z města.

„Co jste to tu, sakra, prováděl, chlape!?“ neudržel jsem se a zařval na něj.

„Já... já nevím,“ koktal on, „jen jsem s-si tu ch-chtěl vzít knihu...“ Do toho se snažil sem tam urovnávat popadané knihy. Mnohé z nich byly ošklivě poškozené, začal jsem s tím zazobancem vyjednávat odškodné, vypadalo to, že bych na něm mohl nějaké peníze dobře vydělat, což se před volbami zatraceně hodilo, ale vtom jsem si uvědomil...

Vždyť já jsem nezavřel dveře do Ferdovy místnosti! Nechal jsem odškodné odškodným a letěl dolů. Třeba ještě není pozdě. Nadzemní patra knihovny už byla naplněna lidmi jako za běžného provozu, ale ze sklepení se ozýval znepokojivý povyk. Vstoupil jsem dolů, ale příliš toho neviděl, někdo zhasnul lustr. Slyšel jsem zespodu hlasy, slova se však kvůli ozvěně ztrácela v nesrozumitelnosti. Seběhl jsem pár pater a očekával nejhorší. A to jsem uviděl několik noviců a opata ve svém pokoji.

„Co to děláte?“ zakřičel jsem na ně.

„Domovní prohlídka, já jsem vás neupozornil?“ odpovídal opat. „Sám jsem ji přikázal. Ale bohužel jsme toho na vás, pane správce, moc nenašli – jen ta celá nová veliká místnost dole... Tu jste neměl zatajovat!“

Děs mi zanesl plíce, sotva jsem byl s to nadechnout se. To znamenalo, že našli Ferdu! Mého Ferdu! Neměl jsem ani představu, co šlo čekat. Opat mě provrtával očima a zlomyslným úsměvem. Potom zavelel novicům a odebral se s nimi z knihovny. Teprve pak jsem se trochu uklidnil a donutil se chladně uvažovat. Horními dveřmi přece Ferdu nevzali, toho bych si všiml, a spodní jsem... Zatraceně! Vždyť já je nezamykal! Klíč jsem nechal v zámku!

Seběhl jsem dolů do Ferdovy místnosti. Prázdná! Děsivě prázdná, jen pelíšek tam zůstal. A bohužel také trocha toho dračího nepořádku. Přeběhl jsem ke vratům k jezeru. U mola nestál ani jeden člun. Odpluli s ním! Na hladině ještě plavaly Leonovy zvratky. A klíč? Pryč! Všechno bylo ztraceno! Ferda (co mu jen mohli udělat!?), knihovna... Třicet pět let mého života. A teď mi ještě hrozila Bariéra za to, že jsem okrádal knihovnu a choval v ní draka. A všechno to bylo jen kvůli mé nezodpovědnosti a zbrklosti!

Zbytek dne jsem trávil ve strachu z budoucnosti. Každou chvíli jsem očekával, že se objeví opat a obviní mě ze všemožných prohřešků a tak jsem jen pokorně přerovnával knihy v celé knihovně – skutečně byly špatně řazené. Moc jsem se ale nesoustředil, spíš jsem myslel na Ferdu a na to, jestli bych mu mohl ještě nějak pomoci. Nakonec se mi nestalo nic, večer jsem

truchlivě zavřel dveře za posledním čtenářem a osaměl. Třicet pět let pracuji v knihovně, ale poprvé jsem v ní byl přes noc sám, ani Leon neměl tuto noc přijít.

Chtěl jsem rozžehnout lustr, abych se tolik nebál (představa opata mě stále pronásledovala) a tak jsem rozložil štafle a opřel se o lustr, abych na něm zapálil svíci. Dneska mi ale připadal poněkud zatížený. Rozsvítil jsem knot a ten mi odhalil něco červeného...

„Ferdíku!“ zvolal jsem radostí. „Tak oni tě nedostali!? Ty jsi byl celý den schovaný na lustru?“

Ferda hrdě přikývnul. Skoro bych řekl, že až majestátně a náhle jsem pochopil proč! Nebylo to jen proto, že se tak prozíravě schoval na lustr, ještě než přišli lidi, ale také...

„To znamená, že umíš..!“

Ferda se odrazil od lustru a mávl křídly! Chvíli plachtil po knihovně, zatímco já jsem musel dusit příliš hlasité výkřiky nadšení a štěstí. Pak se vrátil a sám zapálil zbylé svíce na lustru. V knihovním sklepení bylo zase hezky.

„Ferdo,“ promluvil jsem vážně ke svému drakovi, když u mě přistál. „Máme vážné problémy a musíme je řešit. Poslouchej, za mou ložnicí je tajná chodba, v ní budeš muset dnes přespát – neboj, pelíšek ti tam přenesu. Zítra ti Leon přinese srnu“ – to se Ferdovi zajiskřilo v očích – „a potom tě odsud odvede. Já tu pak zařídím ještě pár věcí a uteču za vámi, ano?“

Nevím, jestli rozuměl všemu, co jsem mu říkal, ale myslím si, že to hlavní pochopil. Přenesl jsem mu pelíšek do chodby za mojí ložnicí, vedla ke dveřím u jezera, oba dva její vchody jsem bezpečně zabezpečil a šel spát. Vzrušením jsem nemohl usnout, teď když se ukázalo, že Ferdu nedostali, zahořela naděje!

Další den jsem trávil v napětí, jestli všechno proběhne v pořádku – jestli na mě opat nepřijde s nějakým obviněním, nebo jestli nevyhlásí náhle zase nějakou prohlídku. Snažil jsem se usmívat na svou tichou společnost a musím uznat, že to po včerejším večeru šlo velmi snadno. Naštěstí se nestalo vůbec nic a tak jsem večer zavíral knihovnu se sílící nadějí.

Leon dorazil přesně na čas. Vzal jsem ho ihned dovnitř (bohužel jsem neměl jak zamknout dveře) a pak rovnou do svého pokoje, kde už čekal Ferda na srnu. Přešel jsem rovnou k věci:

„Měl jsi pravdu, Leone, přišli na mě a na to, že tu mám Ferdu. Musíme ho odsud dostat dřív, než ho najdou. Což o to, já bych se nebál ho pustit odsud v noci ven, ale potřebuju, aby se měl někde tam venku kam schovat, víš? Nepostaral by ses o něj? Jen tak na den, dva, já pak odsud taky uteču. Jen bych se tu s tím chtěl... rozloučit.“

Leon byl zděšený a Ferda, když mě poslouchal, přestal si všímat srny a položil hlavu smutně na stůl.

„Já... já... určitě se ti o něj postarám, Jane, jen...“ přislíbil Leon, jenže pak Ferda vydal jakýsi poděšený skřek a vyběhl z pokoje. My vyrazili hned za ním, jenže na hlavní chodbě

jsme se vyděsili. Z jedné strany stáli do kůže odění a ozbrojení novicové, z druhé jakbysmet – a do kleští chytili mého Ferdu. S nimi stál opat a uchechtával se.

„Vida, vida, vida, Jane...“ vysmíval se mi, protahuje hlas. „Nejsme tak hloupí, když jsme ti včera prohlíželi místnost, viděli jsme, že jsi tu nepil víno sám, ale s někým... Zvratky u mola nám pak prozradily, že ten někdo odplul na člunu. A tak jsme jezero sledovali a dneska sklapla klec – nad vámi i tou vaší potvůrkou. Vy dva půjdete pod Bariéru a dráček, inu...“

Věděl jsem, že mi zbývá jediná možnost...

„Ferdo! Oheň! Oheň!“

A Ferda začal chrlit oheň, jako by si jej šetřil po všechna ta léta, kdy jsem mu zakazoval ho používat. Byl to ale krutý pohled, když jsem musel přihlížet tomu, jak všechny ty knihy poezie, které jsem tolik miloval, hoří.

Ferda se ale díky tomu vyvlékl z kleští. Vběhli jsme ihned zpátky do mého pokoje a prchali tajnou chodbou ven. Novicové nám byli v patách, mladí a silní – já? Jen stařec... Byli blíže a blíže, ale my už dosáhli východu z podzemí. Ferda roztáhl křídla a letěl. Leon skočil na člun a já za ním. Jenže pak se na nás sesypali novicové. Byli jsme chyceni.

* * *

Soudní proces byl rychlý. Polovina fondu knihovny lehla popelem kvůli bestii, kterou jsme já a Leon živil. A mně se k dobru přičetlo ještě třicet pět let, co jsem knihovnu šidil o peníze. Rozsudek nemohl být jiný – pod Bariéru. A tak nás přivedli ke srázu (Bariéra byla i tentokrát tak velká, že dosáhla až tam) a po přečtení rozsudku jsme si zkusili ten nepříjemný pád do chladného jezera. Na břehu nás vytáhla skupina několika ozbrojenců.

„Vítej do kolonie,“ halekal jeden, když mě držel pod krkem a táhl nahoru. Napřahoval se, že mě uhodí, ale v příštím momentě mu už hořely vlasy.

„Utíkejte! Vždyť to je drak!“ volal jiný z nich a pak už všichni prchali, co jim nohy stačily. A přes oblohu se přehnal rudý záblesk.

„FERDÍKU!“ zvolal jsem radostně. Pohlédl jsem na Leona: a spatřil na jeho tváři po několika dnech zase úsměv.